

REFERAT Miljø- og Erhvervsudvalget d. 03-02-2026

Mødedato Tirsdag d. 03. februar 2026 kl. 14:30

Mødested Mødelokale 2, Snorrebakken 66, Rønne

Mødedeltagere Anne Thomas, Jørn Westh, Gitte Wittorff, Sebastian Bloch
Jensen, Helle Munk Ravnborg

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
BOFAs fremtidige behov.....	4
Årlig orientering vedr. regional jordforurening 2025.....	7
Introduktion til kommune- og lokalplanlægning.....	9
Orientering om Byg.....	10
Præsentation af fagcentre med reference til udvalget.....	13
Særlige indsatser i Center for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering.....	14
Fremtidens tilflytterindsats.....	16
BAT budgetopfølgning på 2025 samt prognose på budget 2026.....	18
Orientering om gældende politikker og strategier.....	21
Administrationens oplæg til sammenhæng mellem initiativer, opgaver og eksisterende rammer.....	23
Anlægsbevilling til etablering af nye stiforbindelser, Gudhjem, Rønne og Boderne.....	25
Udpegning af repræsentanter til Grønt Dialogforum samt revision af forretningsordenen.....	29
Orientering om fredning af Paradisbakkerne.....	32
Orientering om Naturnationalpark Almindingen.....	35
Orientering om nybyggeri af almene boliger.....	38
Sager til høring.....	40
Gensidig orientering.....	41

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget beslutter

Fraværende

Bemærkninger

Brian Kofoed deltager ved behandling af punkter 2 til og med 5 som observatør i forhold til §17 stk. 4.

Punkterne 14, 15 og 16 behandles efter punkt 10. Herefter der fortsættes med punkt 11.

Jørn Westh forlod mødet under behandling af punkt 13.

Deltagere fra administrationen

Lisbeth Røgind, Teknisk direktør

Sine Sunesen, Kommunaldirektør

Elise Ipsen, udvalgssekretær

Louise Lyng Bojesen, Beredskabs- og Miljøchef, punkterne 1 til og med 11.

Bjarne Sjelle Freund-Poulsen, Driftschef, punkterne 1 til og med 10.

Kristian Pihl, Stabsleder Udvikling, punkterne 1 til og med 10.

Allan Westh, Arbejdsmarkeds- og Digitaliseringschef, punkterne 5 til og med 8.

Jens Hjul-Nielsen deltog under behandling af punkt 2.

Linda Matzen deltog under behandling af punkterne 3 til og med 5.

Tina Wester Dam, Christine Bertelsen og Jackie Munch Nielsen deltog under behandling af punkt 3.

Annsophie Gundlach og Anka Sonne deltog under behandling af punkt 4.

Christian Ladefoged Toftemark Jørgensen deltog under behandling af punkt 5.

Jacob Sten Jensen deltog under behandling af punkt 9.

Kristoffer Sjølander deltog under behandling af punkt 10.

Punkt 2: BOFAs fremtidige behov

25/18118

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres.

Formål med sagen

Udvalget orienteres kort om BOFA samt om BOFAs planlagte aktiviteter frem mod 2032, som BOFA forventer, at lægge op til politisk behandling i løbet af de næste fire år. Derudover orienteres om andre forhold, som forventes at påvirke BOFAs økonomi.

Indstilling

Direktionen indstiller

- Sagen til orientering

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

BOFA har ansvaret for at planlægge, etablere og drive de nødvendige anlæg til behandling og genanvendelse af affald fra Bornholms Regionskommune. Derudover står BOFA for at etablere indsamlingsordninger for husholdningsaffald.

På udvalgsmødet gives en mundtlig introduktion af BOFA og BOFAs kerneopgaver.

Herunder giver BOFA en kort orientering om alle kommende sager og forhold. Alle sager og forhold forventes at blive taget op igen til politisk behandling inden udgangen af 2029.

Frem mod 2032 planlægger BOFA at:

- a) Begrænse adgangen til døgnåbne genbrugspladser
- b) Oprette en materialebank
- c) Tage Tornegårds arealer i brug
- d) Øge samarbejdet med andre afdelinger i regionskommunen
- e) Dekommissionere forbrændingsanlægget

Derudover forudser BOFA, at følgende forhold kan påvirke BOFAs aktiviteter og økonomi:

- f) Bebyggelse af DGI-grund
- g) Stigende miljøkrav
- h) PFAS-problematikken
- i) Producentansvar for tekstiler

a) Døgnåbne genbrugspladser

Siden døgnåbent blev indført på udvalgte pladser, har BOFA oplevet dårligere sortering uden for den bemandede åbningstid. For at fremme sortering, og samtidig sikre god borgerservice, ønsker BOFA ikke at fjerne adgangen til

genbrugspladserne uden for den bemandede åbningstid, blot at begrænse den.

b) Materialebank

Som en del af arbejdet med at fremme genbrug, ønsker BOFA at oprette en materialebank for byggematerialer.

Formålet med materialebanken er at gøre det lettere for lokale håndværkere at komme af med brugbare byggematerialer, som de har i overskud, samtidig med at andre kan få gavn af dem.

c) Tornegård

BOFAs aktiviteter skal udvides til Tornegård-arealet. Arbejdet med dette er imidlertid blevet sat på pause, som resultat af de stenaldersfund, som Bornholms Museum gjorde under testudgravninger.

BOFA har dog fortsat brug for arealet, og forventer at fase 1 af anlægsarbejdet kan opstartes i 2026 og være færdigt omkring 2027.

Før arbejdet kan gå i gang, skal der dog ændres i den gældende lokalplan, som forventes at være klar i tredje kvartal af 2026.

d) Øget samarbejde/inddragelse på tværs

For at Vision 2032 om intet affald til forbrænding eller deponering kan nås, skal der øget fokus på cirkularitet i hele regionskommunen. BOFA vil derfor øge samarbejdet med de andre afdelinger.

e) Dekommissionering af anlæg

Dekommissionering af forbrændingsanlægget påbegyndes fem år før lukning, dvs. i 2027. Inden da skal der dog afklares præcist hvad, der skal lukkes ned for.

Der vil være udgifter forbundet med nedlukningen. For at dække disse og gøre udgifterne gennemsigtige, vil der skulle opkræves et sægebyr.

f) Bebyggelse af DGI-grund

Hvis DGI-grunden bebygges, kan dette medføre en flytning af BOFAs aktiviteter. Dette skyldes kravet om, at der skal være en afstand på 500 meter mellem BOFAs tunge aktiviteter og bebyggelse. Bliver det derfor vedtaget, at bebyggelsen må ske på hele DGI-grunden, medfører det en omkostning for BOFA, da BOFAs tunge aktiviteter, som fx nedknusning, vil skulle rykkes et andet sted hen.

g) Stigende miljøkrav

BOFAs aktiviteter og økonomi er påvirket af stigende miljøkrav, som fx fast belægning for at forhindre jordforurening.

Der er uvist hvilke yderligere miljøkrav der træder i kraft frem mod 2032. Dog kan man forvente krav om overdækning af bunker, og støjbegrænsning, hvilket ligeledes vil påvirke BOFA.

h) PFAS-problematik

PFAS-problematikken er landsdækkende for deponier og gælder også Bornholm. De kemiske stoffer er svært nedbrydelige og findes i rigtig mange produkter, og dermed også i rigtigt meget affald. I og med at PFAS er svært nedbrydeligt, ophobes stofferne i større mængder og frigives ifm. affaldsbehandlingen, hvilket kan være skadeligt for både miljø, dyr og mennesker, da PFAS mistænkes for bl.a. at være hormonforstyrrende og kræftfremkaldende.

BOFA forventer at myndighederne vil stille yderligere krav til grænseværdier m.m. frem mod 2032, hvilket kan påvirke BOFAs aktiviteter og økonomi.

i) Producentansvar for tekstiler

I 2028 træder producentansvaret for tekstiler i kraft. Dvs. at tekstilproducenterne skal bidrage til indsamlingen af tekstilaffald. Når producentansvaret træder i kraft, kan det være, at der samtidig bliver stillet nye krav til hvordan tekstilaffaldet indsamles, hvorfor BOFA muligvis skal ændre den nuværende tekstilordning.

BOFA forventer at vide mere om hvorvidt producentansvaret påvirker tekstilordningen i løbet af 2027.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Punkt 3: Årlig orientering vedr. regional jordforurening 2025

25/6741

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres

Formål med sagen

Udvalget orienteres om Bornholms Regionskommunes arbejde på det regionale jordforureningsområde. Orienteringen gives ved et mundtligt oplæg på udvalgsrådet den 3. februar 2026, som dels introducerer de lovgivningsmæssige rammer, opgavefordelingen mellem kommune og region, kortlægningens betydning samt den offentlige indsats. Hovedpointerne for de aktiviteter, der er gennemført i 2025, vil også blive gennemgået.

Den vedlagte indberetning til Miljøstyrelsen danner grundlag for orienteringen om aktiviteter i 2025 og forelægges som skriftlig dokumentation for de gennemførte indsatser.

Indstilling

Direktionen indstiller

- Sagen til orientering.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune varetager regionsrådets opgaver på jordforureningsområdet, jf. jordforureningslovens § 64, og indberetter årligt til Miljøstyrelsen om gennemførte aktiviteter, jf. § 61, stk. 5 i samme lov.

Miljø og erhvervsudvalget besluttede den 6 januar 2026 ”Indsatsplan 2026 for jordforurening”. Denne sag beskriver aktiviteter, der er gennemført i 2025. Den vedlagte indberetning til Miljøstyrelsen giver et samlet overblik over disse aktiviteter, herunder drift og monitoring af afværgeforanstaltninger, undersøgelser, borgerrettede opgaver, dataregistrering samt ressourceforbrug.

Den foreliggende status for 2025 er indgået i forvaltningens overvejelser og giver ikke anledning til justeringer af den allerede godkendte indsatsplan for 2026.

Det mundtlige oplæg på udvalgsrådet vil supplere denne orientering ved at give en overordnet introduktion til jordforureningsområdet, herunder de lovgivningsmæssige rammer, opgavefordelingen mellem kommune og region samt betydningen af kortlægning og den offentlige indsats.

I 2025 er der gennemført drift og monitoring af afværgeforanstaltninger ved tidligere renserier i Allinge og Rønne. Ved renseriet i Allinge viser målinger generelt faldende koncentrationer af klorerede opløsningsmidler. Der er gennemført to målerunder i en bolig påvirket af samme forurening for at sikre indeluften. Ved renseriet i Rønne ses der ingen tydelig tendens i koncentrationsudviklingen, men der er tegn på naturlig nedbrydning.

Som led i den offentlige indsats blev der i 2024 etableret ni nye grundvandsboringer på fem lokaliteter. I 2025 er analyseresultaterne blevet behandlet og vurderet med henblik på risikovurdering, prioritering og eventuel videre indsats. På én tidligere fyldplads er der konstateret overskridelse af PFAS sum 4, og arbejdet med at afklare forureningens omfang og behov for videre indsats fortsættes. Flere øvrige lokaliteter er på baggrund af undersøgelser og risikovurderinger udgået af offentlig indsats.

Ved det tidligere renseri i Rønne er der også etableret nye boringer, herunder en boring planlagt til afværgeformål. Der er indgået aftale om leje af en afværgeløsning til rensning af grundvand. Afværgeanlægget blev færdigbygget i slutningen af 2025 og blev etableret og idriftsat januar 2026.

Alle lokaliteter kortlagt på vidensniveau 1 og 2 i JAR (JordAreal Registret) er i 2025 blevet gennemgået og opdateret. Overførslen af sager med status ”lokaliseret”, det vil sige sager uden gældende afgørelser, fra det tidligere indberetningssystem GeoEnviron til JAR er fortsat i 2025. Når overførslen er afsluttet, forventes et bedre overblik og et mere solidt grundlag for prioritering af indsatsen.

Der er i 2025 behandlet en række borgerhenvendelser i forbindelse med ejendomshandler og udstedelse af jordforureningsattester. Derudover er der gennemført undersøgelser ved en tidligere brandstation og naboejendommen, som ikke viste PFAS-forurening i koncentrationer over gældende grænseværdier.

Økonomiske konsekvenser

Den regionale jordforureningsafdeling har i 2025 disponeret over cirka to årsværk til varetagelse af sagsbehandling og interne støttefunktioner, herunder IT og ledelse.

Der forventes overført ca. 2,18 mio. kr. fra 2025 til 2026. Der er tale om akkumulerede midler som er øremærket til undersøgelser, drift og monitoring samt eksisterende og kommende afværgeforanstaltninger.

Tabel 1 viser forbruget til de regionale jordforureningsopgaver pr. 11. november 2025. Tabellen omfatter udelukkende de poster, som Miljøstyrelsen kræver indberettet.

Tabel 1. Forbrug til de regionale jordforureningsopgaver per 11. november 2025

Forbrug 2025	Indberetningsåret	
	Årsværk	Økonomi (kr.)
Ledelse og planlægning (a)	0,31	-
IT og data (b)	0,52	11.660
Borgerservice opgaver (c)	0,21	-
V1-kortlægning (d)	-	-
Indledende undersøgelser (e)	0,42	18.622
Videregående undersøgelser (f)	-	-
Projektering og etablering af afværgetiltag (g)	0,32	19.860
Drift og overvågning (h)	0,31	21.292
Tværgående projekter herunder udviklingsprojekter (excl. IT) (i)	-	-
I alt	2,09	71.434

Bilag

Indberetning til MST for året 2025

Punkt 4: Introduktion til kommune- og lokalplanlægning

20/11899

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres

Formål med sagen

Miljø- og Erhvervsudvalg introduceres til kommuneplanen og lokalplanlægning. Kommuneplanen og lokalplaner er centrale værktøjer i kommunens udvikling. Udvalget gøres bekendt med formål og baggrund samt, hvordan værktøjerne kan bringes i spil.

Indstilling

Direktionen indstiller

- sagen til orientering.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Planloven udstikker det retlige grundlag for den fysiske planlægning i kommunen.

Kommunalbestyrelsen begynder sin valgperiode med at udarbejde en planstrategi. Planstrategien udstikker retningen for, hvad kommunalbestyrelsen gerne vil opnå med sin planlægning herunder særligt, hvordan kommuneplanen ønskes ændret.

Herefter revideres kommuneplanen i større eller mindre omfang afhængig af behovet og ønskerne i planstrategien.

Kommuneplanen er den overordnede plan, som gælder for hele kommunen for en 12-årig periode. Men den kan revideres efter behov.

Nederst i planhierarkiet er lokalplanerne. En ny lokalplan må ikke stride mod kommuneplanens rammer og retningslinjer.

Administrationen vil fortælle mere om planloven, og hvordan vi som henholdsvis administration, udvalg og kommunalbestyrelse arbejder med værktøjerne i byplanlægningen og udviklingen af Bornholm.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Punkt 5: Orientering om Byg

26/24

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres.

Formål med sagen

Indeværende dagsordenspunkt giver en status på udviklingen hos Byg i 2025 samt en redegørelse for forventninger og udfordringer i 2026.

Indstilling

Direktionen indstiller

- Sagen til orientering.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Kommunen har siden sammenlægningen i 2024 haft fokus på at effektivisere det tekniske myndighedsarbejde overfor erhvervsliv og borgere med det formål at opfylde kommunens målsætning om øget erhvervsvenlighed, forbedret service til borgere samt en mere smidig, rettidig og korrekt sagsbehandling. Det omfatter Miljø, Byg, Plan og Vejmyndighed. Det handler blandt andet om at forbedre sagsgange, systematisere, forkorte sagsbehandlingstider

Udviklingen i afdelingen, som varetager byggesagsbehandling og dispensationer fra de bevarende lokalplaner beskrives i sagen, idet der kan ses positive effekter af den målrettede indsats i 2025

Datakvalitet og strukturering:

Der er udarbejdet og implementeret en ny journalplan for at sikre korrekt og ensartet registrering af byggesager. Formålet har været at skabe et datagrundlag, der gør det muligt at levere retvisende ledelsesinformation og at kunne identificere flaskehalse og systemiske udfordringer i sagsbehandlingen.

Driftsstyring og digital ledelsesunderstøttelse:

Byg har udviklet og implementeret et nyt driftsstyringssystem baseret på en grundig analyse af eksisterende processer. Systemet muliggør løbende prioritering, opfølgning og ressourceallokering. Derudover er et nyt digitalt ledelsesværktøj sat i drift, som sikrer bedre sagsstyring og tværgående overblik i organisationen.

Servicemålstyret byggesagsbehandling:

Der er igangsat et arbejde med at sikre korrekt kategorisering og dokumentation af byggesager, herunder særligt sager med servicemål. Indsatsen skal understøtte rettidige og korrekte afgørelser til borgere og erhvervsliv.

Dansk Industris måling i 2024 viste at Byg havde en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på byggesager med servicemål på 224 dage. Efter en stor indsats på dette fokus område og ændrede arbejdsgange er den gennemsnitlige sagsbehandlingstid ved udgangen af 2025 reduceret til 116 dage.

Udvikling i sagsmængder

Der er opnået betydelige resultater i nedbringelsen af antallet af aktive sager (ikke afgjorte):

- Pr. 31. januar 2025: 1.927 aktive sager
- Pr. 31. december 2025: 1.004 aktive sager

Reducering: 923 sager.

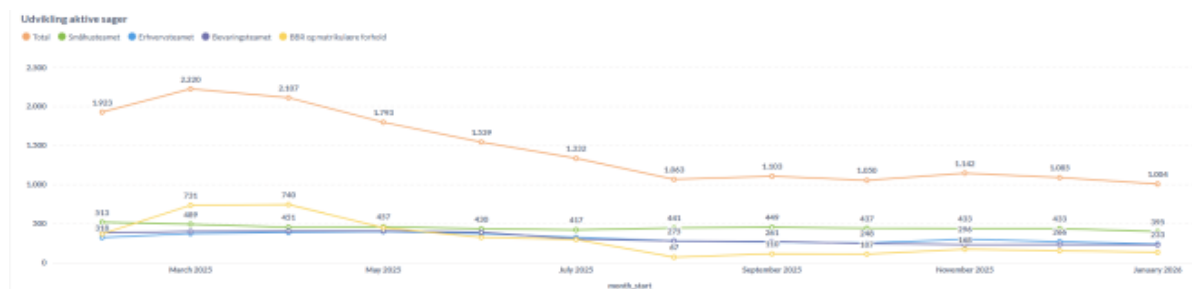
Ved frasortering af lovliggørelsessager og BBR-sager:

- Pr. 31. januar 2025: 1.337 sager
- Pr. 31. december 2025: 633 sager

Reducering: 704 sager.

Afgjorte, men ikke afsluttede sager, dvs. sager som har fået en byggetilladelse men enten ikke er færdigmeldt eller byggeriet afviger fra byggetilladelsen, har ikke været prioriteret, hvilket er forklaringen på, at der ikke ses fremdrift.

- Pr. 31. januar 2025: 1.902 sager
- Pr. 31. december 2025: 1.896 sager

I andet halvår af 2025 har Byg været påvirket af længerevarende sygefravær samt personaleafgang. Dette har haft betydning for fremdriften i de enkelte indsatser. Det er også forklaringen på, at indsatsen med de afsluttede, men ikke afgjorte sager ikke blev iværksat i 2025.

I slutningen af 2025 er der gennemført personalemæssige tilpasninger. Det vurderes væsentligt for den fortsatte udvikling, at de berørte stillinger på sigt kan genbesættes inden for den økonomiske ramme.

Styrket kommunikation i byggesagsbehandlingen

Tydelig og borgerrettet kommunikation er et centralt fokusområde i byggesagsafdelingen. Teamet arbejder målrettet med at forbedre både den skriftlige og mundtlige kommunikation for at sikre gennemsigtighed og understøtte borgernes forståelse af processerne.

Mere tilgængelig byggesagsbehandling

For at imødekomme borgernes behov for kontakt har teamet udvidet telefontiden, så der nu er direkte adgang til en byggesagsbehandler i alle fire teams hver tirsdag og torsdag kl. 9.00–11.30. Vurdering er, at dette tiltag matcher behovet for tilgængelighed, og der er positive tilbagemeldinger fra borgerne.

Overgang til ny hjemmeside

Byggesagsafdelingen er desuden i gang med at forberede overgangen til BRK's nye fælles hjemmeside. I den forbindelse arbejder vi med at styrke formidlingen af information om tilgængelighed, sagsbehandlingstider og procesvejledning. Formålet er at sikre, at borgerne nemt kan finde relevant information og bliver bedre hjulpet gennem byggeansøgningsforløbet.

BBR tilretning af data

Teamet har arbejdet målrettet med at tilrette data i BBR registeret idet der kontinuerligt kommer nye koder eller opdateringer. Derudover sender Vurderingsstyrelsen også en del rettelser i forbindelse med deres nye ejendomsskattesystem, dette har også været en stor del af BBR arbejdet i 2025 og det vil fortsætte i 2026.

Fokus i 2026

I 2026 vil Byg fastholde og videreudvikle følgende indsatser:

- Kvalitetssikring af sagsregistrering og løbende opdatering af journalplanen

- Styrkelse af sager med servicemål – både rettidighed og kvalitet
- Fuld implementering og konsolidering af driftsstyringsystemet
- Iværksætte tilbud til borgere om telefonmøde med byggesagsbehandler. Dette med henblik på at tilbyde en mere direkte adgang til den korrekte sagsbehandler i stedet for en åben telefontid.
- Iværksætte en plan for øget indsats med de lovliggørende byggetilladelser
- Iværksætte en plan for øget indsats vedrørende afgjorte, men ikke afsluttede byggesager

Arbejdet med de lovliggørende byggetilladelser kan godt give øget medieinteresse og opmærksomhed fra borgernes side. Bornholms Regionskommune har et stort antal sager, der vil kræve en fysisk lovliggørelse. Det medfører ofte en økonomisk udgift for borgerne. Det kan i den forbindelse forventes, at enkelte borgere vil opleve lovliggørelseskravene som indgribende.

Byg vil derfor afholde flere fyraftensmøder, både henvendt til håndværkere/rådgivere og borgere for at informere og gå i dialog om de problemstillinger vi oftest oplever og derved forhåbentlig undgår lige så mange af disse sager i fremtiden.

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Bilag

Driftsstyrings dokument

Punkt 6: Præsentation af fagcentre med reference til udvalget

25/17985

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres.

Formål med sagen

Formålet med sagen er at give udvalget et overblik over det/de centre, som refererer til udvalget.

Indstilling

Direktionen indstiller,

- sagen til orientering

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget 2026-2029 den 06-01-2026

Orientering givet.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Som en del af onboarding for det nye udvalg har administrationen planlagt at administrationens centre og staben præsenteres for det stående udvalg, som centre/Staben er i reference til.

Præsentationen gives i form af en centerprofil og en uddybning af de opgaver, som centret står med aktuelt.

Miljø- og Erhvervsudvalget modtager præsentationer fra Center for Miljø, Plan og Kultur samt Staben.

På udvalgets februar møde vil Center for Trafik, Ejendomme og Drift og Center for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering give en præsentation.

Præsentationerne lægges efter udvalgsmødet på Kommunalbestyrelsens side på Dragenettet.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Punkt 7: Særlige indsatser i Center for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering

25/10170

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres

Social- og Beskæftigelsesudvalget orienteres

Formål med sagen

Udvalgene orienteres om indholdet i to særlige indsatser i regi af Center for Job, Uddannelse, Unge og Digitalisering i 2026 og adviseres om fremtidig stillingtagen til indsatserne

Indstilling

Direktionen indstiller

- Sagen til orientering.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

Orientering givet.

Beslutning Social- og Beskæftigelsesudvalget den 03-02-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Ungeløftet er en ny, varig og landsdækkende indsats målrettet unge uden uddannelse eller beskæftigelse. Indsatsen udspringer af en bred landspolitisk aftale, hvor der er afsat 2,3 mia. kr. over en ti-årig periode. Formålet er, at understøtte flere unge bringes tættere på uddannelse eller arbejde og får mulighed for at indgå i meningsfulde fællesskaber.

På kommuneniveau er Ungeløftet organiseret som et lokalt partnerskab mellem den enkelte kommune, virksomheder og civilsamfundsorganisationer. Indsatsen består overordnet af to spor:

? kommunernes direkte indsatser over for de unge og

? udvikling af et forpligtende partnerskab mellem kommunen og eksterne aktører, primært virksomheder og civilsamfund.

På Bornholm er der etableret to unge-rettede kommunale indsatser: *Flere Unge Skal Med (FUSM)* og *Individuelt Planlagt job med Støtte (IPS-UNG)*. Begge indsatser har til formål at understøtte unge uden job og uddannelse gennem individuelle, håndholdte og fleksible forløb, herunder behandling, afklaring og virksomhedsrettede aktiviteter.

IPS-UNG er målrettet unge med psykiske lidelser og udfordringer, og sker ofte i partnerskab med psykiatrien. FUSM har en bredere målgruppe og retter sig mod unge, der har stået uden uddannelse og beskæftigelse over en længere periode og som har vanskeligt ved at indgå i forpligtende fællesskaber og -forløb.

Som led i Ungeløftet etableres desuden et lokalt partnerskab i form af en **Ungealliance**, bestående af virksomheder og civilsamfundsorganisationer. Gennem partnerskabsaftaler med kommunen forpligter deltagerne sig til at bidrage til, at unge får adgang til fællesskaber, eksempelvis via korte eller deltidsansættelser eller gennem deltagelse i aktiviteter i foreningslivet.

Indsatserne finansieres aktuelt via projektmidler fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) samt Bornholms Regionskommune.

FUSM og Ungealliancen er finansieret i perioden 25.8.2025–31.12.2028, mens IPS-UNG er finansieret i perioden 20.12.2023-1.3.2027. Fra 1. 4. 2027 indgår IPS-UNG som en del af den samlede Ungeløft-indsats. IPS-UNG er finansieret med 3.775.200 kr. fra STAR i ovenstående periode, mens det øvrige Ungeløft er finansieret med 3.092.138,28 kr. og afventer betinget tilsagn for yderligere 1.370.689 kr. fra STAR frem mod 31.12.2028.

Finansieringen fra STAR vedrører primært den direkte borgerrettede indsats for at hjælpe udsatte unge i uddannelse og/eller job. Indsatsen forventes at omfatte 40 ”helårsunge” – dvs. 120 unge set over 3 år. Som udgangspunkt er der ikke givet midler til at finansiere koordination og facilitering af Ungealliancen blandt civilsamfundsaktører og virksomheder. Derfor vil administrationen i løbet af 2026 arbejde for at tilvejebringe yderligere ekstern finansiering til udvikling og drift af Ungealliancen.

-

Bornholm Agency er Bornholms Regionskommunes rådgivnings- og koordineringsfunktion målrettet virksomheder samt danske og udenlandske medarbejdere, med fokus på rekruttering, modtagelse og koordinering. Målet er at sikre at virksomheder får optimal hjælp til at rekruttere kvalificerede medarbejdere til de mange anlægsopgaver Bornholm står over for, ikke mindst etableringen af Energiø Bornholm.

Bornholm Agency er projektfinsieret og består af to dele:

1. En hovedindsats vedrørende rekruttering og virksomhedsbetjening der løber i perioden 1.1. 2024 – 31.12.2026.
2. En lærlingeindsats målrettet mindre virksomheder, hvis formål blandt andet er at sikre flere lokale lærlinge i Energiø Bornholm.

Status for Bornholm Agency hovedindsats:

- ? Fokus har hidtil primært været på formidling af lokal arbejdskraft til offshoreprojektet Baltic Power
- ? 15 rekrutteringsordrer oprettet (75 kandidater), heraf 18 ansættelser
- ? Kontakt til 58 virksomheder
- ? Etablering af hjemmeside: www.bornholmagency.dk

Status for lærlinge- og delelærlingeindsats

Lærlingeindsatsen har til formål at øge antallet af praktikpladser på Bornholm, særligt gennem kombinations- og delaftaler, hvor mindre virksomheder deles om en lærling. Samtidig er der etableret et netværk for lærlinge på tværs af virksomheder. Indsatsens status er:

- ? Kontaktstrategi udarbejdet og 40 virksomheder kontaktet, primært inden for tømrerfaget
- ? Delelærlinge-indsatsen har været udfordret af, at virksomhederne har haft vanskeligt ved at se mulighederne i kombinationsaftaler. Dette har påvirket udbredelsen og anvendelsen af delelærlingeordningen.
- ? Det har også påvirket delelærlingeindsatsen, at Energiøprojektet har været sat midlertidigt på pause.
- ? Netværksmøder for lærlinge gennemført; yderligere netværksaktiviteter planlagt med fokus på trivsel og fællesskab

Der er afsat i alt 1.100.000 kr. til Bornholm Agency-indsatsen i perioden 2024-31.12.2026. Administrationen vurderer, at Bornholm Agency udgør en relevant metodeudviklingsindsats, hvor centrale strukturer og samarbejder er etableret forud for en eventuel realisering af Energiø Bornholm. Samtidig vurderes det, at lærlingeindsatsen fremadrettet bør justeres med mindre fokus på delelærlingpladser og større fokus på videreudvikling af et velfungerende lærlingenetværk.

I løbet af 2026 forelægges udvalget et beslutningsoplæg vedrørende videreførelse af indsatserne efter 2026.

Økonomiske konsekvenser

Ingen idet indsatserne er finansieret, som anført ovenfor.

Punkt 8: Fremtidens tilflytterindsats

26/686

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget beslutter

Social- og Beskæftigelsesudvalget beslutter

Formål med sagen

Udvalget skal komme med input til en kommende proces omkring fremtidens tilflytterindsats på Bornholm.

Indstilling

Direktionen indstiller at

- udvalget kommer med input til igangsættelsen af en proces for fremtidens tilflytterindsats på Bornholm.

Beslutning Social-og Beskæftigelsesudvalget den 03-02-2026

Udvalget drøftede tværgående udfordringer i forbindelse med arbejdskraft og tilflytning, snitflader til børne- og skoleområdet samt forskellige internationale samarbejdsaftaler. Drøftelsen fortsættes på et senere udvalgsmøde.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

Input givet.

Sagsfremstilling

Tilflytterindsatsen på Bornholm består af to koordinerede indsatser.

Tilflytterservice Bornholm er skabt som et offentligt-privat partnerskab, hvor Bornholms Regionskommune, samt private og offentlige virksomheder i fællesskab finansierer ordningen. Ordningen startede i 2016. Ordningen er forankret i Business Center Bornholm. Der er politisk bevilget 50% af finansieringen, som bruges på at markedsføre Bornholm som et godt sted at bo og leve, at formidle de gode tilflytterhistorier for at inspirere andre til at flytte til Bornholm, at give rådgivning omkring job, ægtefællejob og vejledning om boliger, sociale forhold, netværk, skoler, institutioner mv. og at hjælpe tilflyttere med, hvordan de anvender Bornholms Regionskommunes digitale løsninger til fx at melde flytning osv.

Den resterende finansiering på 50% kommer fra private og offentlige virksomheder, herunder Bornholms Regionskommune som virksomhed, hvor hvert center og staben bidrager.

Det kommunale bidrag er således:

Politisk bevilling

– Den samfundsmæssige del af tilflytterindsatsen

783.000
kr.

BRK som virksomhed

Hvert center/stab betaler egen andel.

Således at de enkelte centre kan benytte den generelle service fra *Tilflytter service* i forbindelse med at rekruttere medarbejdere til BRK.

137.500
kr.

Samlet fra BRK

**920.500
kr.**

Den anden indsats er *den kommunale tilflytterindsats*. Den kommunale tilflytterindsats samarbejder med tilflytterindsatsen i Business Center Bornholm, om at få tilflyttere til Bornholm, samt at tage godt imod tilflytterne og hjælpe dem i forhold til spørgsmål til kommunen.

Derudover arrangerer funktionen f.eks. tilflytterarrangementer, book tilflytterguiden, deltagelse i Jobmesse Bornholm, udsendelse af velkomstbreve til tilflyttere på dansk og engelsk, yder konkret vejledning om kommunens skoler, institutioner mv. og at hjælpe tilflyttere med, hvordan de anvender Bornholms Regionskommunes digitale løsninger til fx at melde flytning, skrive deres børn op til pasning og skoler osv.

Den kommunale tilflytterindsats blev politiske besluttet i [2015](#).

Der blev i forbindelse med indgåelsen af budget 2026 afsat 783.000 kr. til Tilflytterservice Bornholm i 2026 og 2027.

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget godkendte på deres møde d. 2. december 2025 *Tilflytterservice Bornholms* handleplan for 2026. Udvalget vil i efteråret 2026 blive præsenteret for handleplanen for 2027.

Administrationen fik samtidig godkendt at sætte gang i en proces med at udarbejde et bud på en samlet tilflytterindsats fra 2028. Det indebærer både *Tilflytterservice Bornholm* og den kommunale tilflytterservice. I arbejdet vil administrationen inddrage alle relevante interne aktører samt styregruppen for *Tilflytterservice Bornholm*, hvor virksomhederne blandt andet er repræsenteret. Derudover vil civilsamfundet og andre relevante aktører også blive involveret.

Administrationen beder i den forbindelse udvalget om at komme med input til processen. På baggrund af input fra udvalget vil administrationen udarbejde en procesplan for arbejdet. Der udpeges en projektansvarlig til at understøtte processen. Udvalget vil blive præsenteret for en procesplan på marts mødet.

Handleplan for *Tilflytterservice Bornholm 2026* er vedlagt til orientering.

Økonomiske konsekvenser

Der anvendes følgende midler til tilflytterindsats på Bornholm, idet den kommunale andel udføres ud fra de muligheder som indgår i den ordinære drift af Borgerservice, og hvor de anførte puljemidler anvendes til afholdelse af arrangementer o.lign..

Tilflytterservice Bornholm Beskæftigelses og uddannelsespuljen

783.325 kr. (PL2026) Politisk

165.000 kr. (puljemidler)

137.500 kr. (PL2026) Admin.

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget godkendte på deres møde d. 2. december 2026, at administrationen kan bruge op til 165.000 kr. af puljemidlerne til at understøtte udarbejdelsen af fremtidens tilflytterindsats. Puljemidlerne forventes overført fra 2025 til 2026 i forbindelse med budgetoverførselssagen i april 2026.

Bilag

Handleplan Tilflytterservice Bornholm 2026

Punkt 9: BAT budgetopfølgning på 2025 samt prognose på budget 2026

24/9511

Sagsgang

Erhvervs- og Miljøudvalget indstiller

Økonomiudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Der gives i sagen en afsluttende opfølgning på BATs budget 2025 og status på genopretningsplanen ultimo 2025. Dertil fremlægges en første prognose for 2026. Da prognosen viser, at der ikke med sikkerhed kan afdrages det fastsatte i genopretningsplanen, skal der tages stilling til, om der skal iværksættes yderligere tiltag på nuværende tidspunkt.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- a) budgetopfølgning for 2025 tages til orientering.
- b) foreløbig prognose for 2026 tages til orientering, og udviklingen følges, førend det besluttes, om der iværksættes yderligere tiltag.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

- a) Orientering givet.
- b) Anbefales

Sagsfremstilling

Resultat 2025

Den samlede budgetopfølgning for BAT for 2025 viser et forventet merforbrug i året på 3,4 mio. kr. og dermed et akkumuleret underskud på 12,9 mio. kr.

Der er i 2025 arbejdet med implementering af genopretningsplanen, ny køreplan samt driftsopstart af de nyeste elbusser i drift.

Der er med den nye køreplan gennemført en reduktion i udgifter til køretimerne hovedsageligt ved en reduktion i antal chauffører og der er samtidig sket en markant nedbringelse af sygefraværet.

Der er i budget 2025 en række poster, der medfører afvigelser fra det forventede ved årets start. Blandt andet blev levering af de seneste fem elbusser forsinket, hvilket har givet en udskydelse af leasingbetaling og dermed en reduktion i udgifter. Modsat har både den senere levering og mindre kørsel med de allerede erhvervede elbusser fra tidligere år gjort, at der ikke er opnået den effektivisering i driften, der var forventet, herunder reduktion i forbrug til brændstof (diesel).

Af øvrige større poster med udsving kan nævnes:

Skolekørslen, hvor der ved en tilpasning af denne med en udvidet kørsel grundet flere ringetider er en øget udgift. Der var forventet en besparelse som følge af en tilpasning af ruterne, men i stedet har udgifterne samlet været ca. 0,4 mio. kr. højere i efteråret 2025 sammenlignet med efteråret 2026. Dermed er besparelsen i form af færre skoleruter udeblevet grunde de flere kørsler.

Indtægterne har ikke kunnet holde niveauet fra 2024. I 2024 sås en stigning i indtægterne og til delvis genopretning af disse i forhold til corona-årene, hvor de faldt voldsomt. Desværre har den udvikling vendt igen i 2025, og afhængig af de endelige opgørelser for året lander indtægterne omkring 1,6-2,0 mio. kr. under budgettet. Der tegner sig et billede af et generelt faldende passagertal. Når de sidste indtægter for 2025 er bogført, kan der laves en endelig opgørelse på dette set i forhold til 2024.

I forhold til sagen omkring de første fire elbusser fik BAT en bevilling til afholdelse af udgifter til advokatbistand. Grundet udgifter til syn og skøn og indledende dialog er de samlede udgifter hertil pt. 0,1 mio. kr. mere end den tildelte bevilling.

Endelig er ansvarsforsikringen på busserne steget med ca. 0,17 mio. kr. i forhold til 2024.

Oversigt over resultat for 2025 og den økonomiske genopretningsplan

Forventning for 2025 før genopretningsplan -5,2 mio. kr.

Mål for 2025 jf. afdragsplanen +0,4 mio. kr.

Forventning for 2025 pr. medio januar 2026 -3,4 mio. kr.

Se bilag for oversigt over de enkelte poster.

Budget 2026

Der er udarbejdet en foreløbig prognose for budget 2026, der viser balance i budgettet. I genopretningsplanen skulle de samlede forslag ud over at opnå balance i budgettet også bidrage til et afdrag på 1,6 mio. kr. i 2026. Heraf skulle den ene mio. kr. komme fra øgede indtægter. Ændring af takststrukturen forventes dog først implementeret i 2027.

Der er en række usikkerheder i budgettet, hvilket især gælder indtægts siden. Indtægtsbudgettet for 2026 tager udgangspunkt i den forventning, der var til indtægterne i starten af 2025 (baseret på 2024-fremgangen). En fremskrivning af indtægterne fra 2025 til 2026 giver en forventning på 26,6 mio. kr. Hvis niveauet for antal solgte billetter ikke ændres positivt i 2026, vil det derfor ikke være muligt at nå de budgetsatte indtægter på 28,6 mio. kr., og dermed vil der opstå et nyt underskud efter 2026 på 2 mio. kr.

Andre større usikkerheder i budget 2026 vedrører skolekørslen, hvor der er igangsat et arbejde for at se, om der kan ske tilpasning i rutekørslen, således at udgiften reduceres. Lige nu er der i forventningen indregnet udgifter ud fra den kørsel, der har været i første halvår af skoleåret 2025/2026, dvs. i efteråret 2025.

Sagen vedr. de første fire elbusser pågår fortsat. Der er senest orienteret om sagen på Kommunalbestyrelsens møde den 18/12 2025 dagsordenspunkt nr. 26 "Status på tvist med VBI, Isuzu CitiVolt el-busser" (vedhæftet som bilag).

I løbet af 2026 modtages endnu 10 nye elbusser, således at flere af de ældste busser kan udskiftes. Set fra det økonomiske aspekt vil effekten på brændstofforbruget blive fuldt løbende og også udgifter til reparationer vil blive fulgt. Med beslutningen om leasing af elbusserne, blev der også indlagt en besparelse i budgettet på brændstof. Ud over en ekstra dieselaflgift pr. 1/1 2025 har brændstofprisen holdt sig nogenlunde stabil igennem 2025. Stigende eller faldende brændstofpriser påvirker regnskabet betydeligt grundet mængden af brændstof BAT indkøber – ca. 700.000 liter.

Af vedlagte bilag fremgår disponeringen for 2026.

Status på tiltag i genopretningsplanen 2026

Alle forslag vedr. reduktion eller effektivisering vedr. ruter og køretimer er indarbejdet i den nuværende køreplan, der trådte i kraft pr. 31/3 2025. Og den forventede effekt på bemandsingen er opnået set i forhold til udgangspunktet i 2024.

Der udestår dermed en implementering af den ændrede prisstruktur, der skulle give en merindtægt på 1 mio. kr. i 2026 stigende til 2 mio. kr. i 2027 og frem. Der arbejdes med en implementering af denne i sammenhæng med udfasning af klippekort i 2027 og evt. overgang til rejsekortapp jf. [dagsordenspunkt nr. 5 "Ny zone- og takststruktur for BAT" på kommunalbestyrelsens møde den 18/9 2025](#) (vedhæftet som bilag).

Opsamling og anbefaling

Samlet set har den økonomiske genopretningsplan haft den beregnede effekt på udgiftssiden.

Den langsigtede forventning er, at balancen vil forbedres i de kommende år, når alle elbusser er leveret og erstatter BATs egne gamle busser og lejede busser.

Der er pt. en stor usikkerhed om indtægterne i 2026 set i lyset af 2025-regnskabet.

Det anbefales, at der ikke gennemføres flere besparelser på rutenettet for nuværende, da der ikke med sikkerhed kan beregnes, hvordan det vil påvirke indtægterne, til orientering blev der i 2025 foretaget en 10 % reduktion. Det betyder ikke, at ruterne ikke kan ændres, der kan godt justeres i, hvordan køretimerne bliver fordelt. Men uden nye passagertællinger og analyser er der en reel risiko for, at færre køretimer vil føre til endnu færre passagerer.

Der er således en risiko for, at den besluttede økonomiske genopretningsplan vil indebære lavere indtægter, idet den indeholder en forudsætning om, at der i 2027 skal skæres yderligere i køreplantimerne for omkring 1 mio. kr. for at kunne afdrage mere på underskuddet.

Økonomiske konsekvenser

Resultatet for 2025 og prognosen for 2026 har samlet den betydning, at BAT viderefører et underskud på knap 13 mio. kr. til 2027 og at den samlede afdragetid forlænges.

Bilag

Bilag til budgetopfølgning 2025 og budget 2026

Bilag Ny zone- og takststruktur for BAT inkl. bilag

Punkt 10: Orientering om gældende politikker og strategier

25/17985

Sagsgang

Kultur- og Lokalsamfundsudvalget? orienteres.

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres.

Børne- og Skoleudvalget orienteres.

Social- og Beskæftigelsesudvalget? orienteres.

?Eldre- og Sundhedsudvalget orienteres.

Økonomiudvalget? orienteres.

Formål med sagen

Formålet med sagen er at give udvalget et samlet overblik over gældende styringsdokumenter, politikker og strategier på udvalgets område.

Overblikket skal understøtte udvalgets politiske opgavevaretagelse og ses som en indledning til en drøftelse af de dele af styringsgrundlaget, som ligger under udvalgets arbejdsområde.

Indstilling

Direktionen indstiller

- sagen til orientering.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

Orientering givet.

Beslutning Social-og Beskæftigelsesudvalget den 03-02-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

De stående udvalg præsenteres for et overblik over relevante styringsdokumenter samt gældende politikker og strategier inden for udvalgets ansvarsområde. Gennemgangen skal sikre en tydelig kobling mellem udvalgets politiske ansvar og de dokumenter, der danner rammen for administrationens arbejde.

Som bilag til sagen vedlægges:

- Et overblik over gældende politikker og strategier
- En præsentation af det generelle styringsgrundlag

Den ansvarlige direktør vil ydermere orientere om, hvilke politikker og strategier der eventuelt kan tages op til revision og, hvilke der er vedtaget for nylig og bør fastholdes.

Oversigten over gældende politikker og strategier placeres på Kommunalbestyrelsens site på Dragenettet, sådan at det kan tjene som en referenceramme fremadrettet.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Det politiske styringsgrundlag (Kasse- vandrørsmode)

2026-01-09 TIL UDVALG - Gældende planer, politikker og strategier

Punkt 11: Administrationens oplæg til sammenhæng mellem initiativer, opgaver og eksisterende rammer

25/24180

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget beslutter.

Formål med sagen

Formålet med sagen er, at Miljø- og Erhvervsudvalget drøfter, hvordan politiske ønsker til initiativer og opgaver kan planlægges for de kommende fire år.

Indstilling

Direktionen indstiller at udvalget

- a) beslutter justering af proces for foråret 2026 jf. sagsfremstillingen.
- b) orienteres om initiativer og opgaver, der hænger sammen med eksisterende rammer.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

- a) Godkendt
- b) Orientering givet

Sagsfremstilling

På udvalgsmøde den 6. januar 2026 besluttede udvalget følgende trinvis proces i foråret 2026. Det foreslås justeret til følgende:

- 1) På udvalgsmødet i januar gennemførte udvalget en indledende politisk drøftelse af konstitueringsaftalens indhold, herunder overordnede ambitioner, temaer og forventninger til det videre arbejde.
- 2) På udvalgsmødet i februar forelægger administrationen en sag til politisk orientering, der bl.a. indeholder en orientering om, hvilke indsætter, der kan rummes inden for eksisterende og allerede planlagte initiativer og opgaver, hvilke initiativer der kræver ændringer i den nuværende praksis samt, hvilke indsætter der på nuværende tidspunkt eller i valgperioden forudsætter en prioritering eller omprioritering af ressourcer.
- 3) På udvalgsmødet i marts drøfter udvalget administrationens oplæg (fra februar mødet), herunder, hvilke indsætter der kan rummes inden for eksisterende og allerede planlagte initiativer og opgaver, hvilke initiativer der kræver ændringer i den nuværende praksis samt, hvilke indsætter der på nuværende tidspunkt eller i valgperioden forudsætter en prioritering eller omprioritering af ressourcer.
- 4) På udvalgsmødet i april forelægges en administrativ sag til politisk orientering, med udgangspunkt i et forslag til en samlet, overordnet fireårig plan for udvalgets indsætter,

der omsætter konstitueringsaftalens indhold til konkrete og prioriterede tiltag inden for udvalgets område.

5) På udvalgsrådet i maj drøfter udvalget administrationens oplæg (fra april mødet) til politisk drøftelse, med udgangspunkt i et forslag til en samlet, overordnet fireårig plan for udvalgets indsatser, der omsætter konstitueringsaftalens indhold til konkrete og prioriterede tiltag inden for udvalgets område.

Administrationen vil på baggrund af udvalgets drøftelser af konstitueringsgrundlaget, og en administrativ vurdering af allerede igangsatte og planlagte initiativer, præsentere udvalget for et oplæg til drøftelse.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

Præsentationen er vedhæftet ved udsendelse af referatet.

Bilag

Konstitueringsaftalen-drøftelse af indsatser MEU 20260203

Punkt 12: Anlægsbevilling til etablering af nye stiforbindelser, Gudhjem, Rønne og Boderne

25/21810

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget indstiller

Økonomiudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Natur-, Miljø- og Planudvalget samt Økonomi- og Klimaudvalget blev i december 2025 orienteret om, at Bornholms Regionskommune har modtaget tilsagn om op til 1,85 mio. kr. fra Dansk Kyst- og Naturturisme til at udvikle to nye stiforbindelser i 2026.

Kommunalbestyrelsen besluttede desuden den 26. juni 2025, at restmidlerne fra Grøn Tilskudspulje på 971.000 kr. skal anvendes til en sti mellem Rønne og Almindingen samt mere vild natur i byerne. Heraf vil 485.500 kr. indgå som kommunens medfinansiering i stiprojektet.

Center for Miljø, Plan og Kultur søger derfor en anlægsbevilling på 2.335.000 kr., finansieret af midlerne fra Dansk Kyst- og Naturturisme og de ubrugte midler fra Grøn Tilskudspulje til etablering af de nye stiforbindelser, der forbinder Rønne og Gudhjem, og Almindingen og Boderne.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- etableringen af nye stiforbindelser igangsættes, idet de bevillingsmæssige konsekvenser godkendes, jf. afsnittet økonomiske konsekvenser.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

Anbefales.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune har søgt Dansk Kyst- og Naturturisme om midler til et projekt, der skal realisere to nye stiforbindelser på Bornholm. På den baggrund har Dansk Kyst- og Naturturisme givet et tilsagn på op til 1,85 mio. kr. til projektet.

Formålet med projektet er at styrke Bornholms rekreative infrastruktur med udgangspunkt i Højlyngsstien og Den Grønne Bølge. Projektet skaber et sammenhængende stiforløb mellem Rønne og Gudhjem. Der vil også blive arbejdet for at realisere et stiforløb, der binder Almindingen sammen med Boderne via Aakirkeby og Læsåen. Projektet skal understøtte, at det nye Trailcenter Rytterknægten i Almindingen, hvor Højlyngsstien i dag passerer, bliver knudepunkt for den rekreative infrastruktur på Bornholm. Derved er projektet med til at styrke den rekreative sammenhæng mellem kystområderne og Den Grønne Bølge.

Projektet indgår som del af Dansk Kyst- og Naturturisme udmøntning af Erhvervsministeriets midler til realisering af udviklingsplaner for turismen.

Projektaftalen løber fra 01-08-2025 til 31-12-2026. Der er ikke mulighed for forlængelse.

Illustration: Illustrationen viser i hovedtræk forløbet af de to ønskede stiforbindelser indtegnet med blå og pink. De præcise forløb fastlægges i løbet af projektperioden. Langdistanceruterne Kyststien og Højlyngsstien er indtegnet med orange.

Projektet gennemføres i tre faser:

1. Kortlægning og planlægning

Første skridt bliver at kortlægge og endeligt identificere potentielle knudepunkter og deres funktioner samt hvilke ruteforløb, der er mest oplagte og realistiske at arbejde videre med. Her vil Bornholms Regionskommunes samarbejde med Naturstyrelsen, Dansk Kyst- og Naturturisme samt relevante lokale aktører og lodsejere være afgørende.

2. Stuidformning og facilitetsetablering

Der skal etableres nye trampestier, hvor det er muligt og eksisterende skov- og naturstier vil også blive anvendt, så de sammen skaber en tydelig rød tråd mellem Rønne og Højlyngsstien og videre til Gudhjem samt mellem Almindingen og Boderne. Cykelveje kan indgå, hvor det er muligt og de har den rette kvalitet eller der ikke er andet valg. Der vil blive arbejdet for etablering af 1-2 knudepunkter med inspiration fra mødestederne, der er etableret som et led i 4-Kløver-Klyngens projekt og trailcenterprojektet.

3. Formidling og forankring

Der skal gennemføres dialog med turismeerhvervet om de nye outdoormuligheder og fastlægges et kommunikationskoncept for formidlingen af de nye stiforløb. Det nye stiforløb vil blive præsenteret digitalt via kortmateriale, og via eksisterende online platforme, så både turister og lokale let kan finde vej. Denne opgave varetages i tæt samarbejde med Destination Bornholm.

Udover tilskuddet fra Dansk Kyst- og Naturturisme på op til 1.850.000 kr., har Kommunalbestyrelsen den 26. juni 2025 besluttet, at ubrugte midler fra Grøn Tilskudspulje på 971.000 kr. skal bruges på en stiforbindelse mellem Rønne og Almindingen samt mere vild natur i byerne. Heraf vil 485.500 kr. indgå som kommunens medfinansiering i stiprojektet. Den samlede anlægssum til stiprojektet bliver dermed på 2.335.000 kr.

Udgifterne i anlægsoverslaget for projektet fordeler sig således:

Anlægsoverslag - udgifter	Beløb i hele kr.
Intern projektledelse (BRK)	650.000
Anlægs- og etableringsomkostninger	1.585.500

Ekstern rådgivning	100.000
Udgifter i alt	2.335.500

Finansieringen af udgifterne fordeler sig således:

Finansiering	Beløb i hele kr.
Tilsagn fra Dansk Kyst- og Naturturisme	-1.850.000
Bevilling 52, Teknik, natur og miljø, restmidler ”Grøn tilskudspulje”	-485.500
Finansiering i alt	-2.335.500

Økonomiske konsekvenser

Center for Miljø, Plan og Kultur søger om anlægsbevillinger til projektet.

Bevillingsmæssige konsekvenser vedr. anlæg

Sagen medfører, at der skal gives en anlægsbevilling (udgift) på 2.335.500 kr. til anlæg af nye stiforbindelser og en anlægsbevilling (indtægt) på -1.850.000 kr. vedr. tilskud fra Dansk Kyst- og Naturturisme (tabel 1).

Tabel 1 Nye anlægsbevillinger (i hele kr.)

Udvalg	Center	Projekt	U/I	Ny bevilling
MEU	MPK	Nye stiforbindelser, Gudhjem, Rønne og Boderne	Udgift	2.335.500
MEU	MPK	Nye stiforbindelser, Gudhjem, Rønne og Boderne, tilskud	Indtægt	-1.850.000
Nye anlægsbevillinger i alt				485.500

Sagen medfører også, at der skal gives en tillægsbevilling til rådighedsbeløb i 2026 på 2.335.500 kr. til projektudgifterne.

Der skal tillige afsættes rådighedsbeløb på -1.850.000 kr. i 2026 til tilskud til projektet. Nettoudgiften på 485.500 kr. finansieres af driftsbevilling 52, Teknik, miljø og natur, restmidler ”Grøn tilskudspulje” (tabel 2).

Tabel 2 Tillægsbevilling til rådighedsbeløb/budgetændring (i hele kr.)

Udvalg	Center	Projekt	U/I	Budgetår	Konsekvenser i overslagsår		
				2026	2027	2028	2029
Tillægsbevilling/budgetændring:							
MEU	MPK	Nye stiforbindelser, Gudhjem, Rønne og Boderne	Udgift	2.335.500	0	0	0
MEU	MPK	Nye stiforbindelser, Gudhjem, Rønne og Boderne	Indtægt	-1.850.000	0	0	0
Finansiering:							
MEU	MPK	Driftsbevilling 52, Teknik, miljø og natur, restmidler ”Grøn tilskudspulje”	Udgift	-485.500	0	0	0
I alt				0	0	0	0
Kassebeholdningen *				0	0	0	0

* + = forøgelse af kassebeholdningen og - = forbrug af kassebeholdningen.

Afledte driftsudgifter til vedligehold af de nye stier og eventuelle faciliteter mv. vil indgå i naturområdets eksisterende driftsbudget under bevilling 52 Teknik, miljø og natur.

I den forbindelse gøres opmærksom på, at fremtidige stiprojekter og lignende initiativer kan medføre et behov for en tilpasning af driftsbudgettet for at sikre, at kommunens stier og faciliteter fortsat kan vedligeholdes på samme niveau som i dag.

Bilag

Driftsbevilling til anlæg af to stier mellem Gudhjem, Rønne og Boderne

Forslag til anvendelse af restmidler i Grøn tilskudspulje

Underskrevet projektaftale BRK DKNT

Punkt 13: Udpegning af repræsentanter til Grønt Dialogforum samt revision af forretningsordenen

22/10264

Sagsgang

Kultur- og Lokalsamfundsudvalget beslutter

Miljø- og Erhvervsudvalget beslutter

Formål med sagen

Miljø- og Erhvervsudvalget og Kultur- og Lokalsamfundsudvalget skal udpege repræsentanter til Grønt Dialogforum, og forretningsordenen for Grønt Dialogforum skal revideres.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- a) forslaget til revideret forretningsorden vedtages, hvorved der udpeges repræsentanter fra såvel Miljø- og Erhvervsudvalget som fra Kultur- og Lokalsamfundsudvalget
- b) såfremt indstillingspunkt a) godkendes, at Miljø- og Erhvervsudvalget udover udvalgets forperson udpeger én repræsentant til Grønt Dialogforum, og at Kultur- og Lokalsamfundsudvalget udpeger én repræsentant til Grønt Dialogforum
- c) såfremt indstillingspunkt a) ikke godkendes, at Miljø- og Erhvervsudvalget udover udvalgets forperson udpeger to repræsentanter til Grønt Dialogforum.

Beslutning Kultur- og Lokalsamfundsudvalget den 02-02-2026

Ad a) Godkendt.

Ad b) Udvalget vælger forpersonen for Kultur- og Lokalsamfundsudvalget, Ann Rubæk-Nielsen, som repræsentant.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

a) Godkendt.

b) Gitte Wittorff udpeges.

c) –

Sagsfremstilling

Baggrund

Grønt Dialogforum er et, ikke lovpligtigt, netværk af virksomheder og interesseorganisationer på Bornholm, der beskæftiger sig med natur- og miljørelaterede emner. Det blev oprettet i 2010 som en sammenlægning af Det Grønne Råd og Agenda 21-styregruppen, da begge grupper havde sammenfaldende opgaver og politisk repræsentation fra det stående udvalg.

Grønt Dialogforum har to hovedopgaver:

- Løbende at diskutere og evaluere Bornholms Regionskommunes mål og prioriteringer på natur- og miljøområdet samt muliggøre en gensidig dialog mellem Grønt Dialogforums medlemmer og Bornholms Regionskommune.

- Motivere til at egne medlemmer eller andre iværksætter aktiviteter, der medvirker til at opnå målene i kommunens strategier og planer inden for natur- og miljøområdet herunder bl.a. kommunens naturpolitik, plan- og udviklingsstrategi og Natura 2000-handleplaner.

Grønt Dialogforum skal fungere som et netværk mellem de deltagende organisationer, hvor der kan udveksles idéer og drøftes konkrete emner.

Grønt Dialogforum er nedsat af Bornholms Kommunalbestyrelse og ifølge forretningsordenen med følgende repræsentation:

- én forperson (forperson for Natur-, Miljø- og Planudvalget)
- 2 øvrige repræsentanter for Natur-, Miljø- og Planudvalget (udpeget af Natur-, Miljø- og Planudvalget)
- Minimum 1 leder + 1 medarbejder fra Center for Miljø, Plan og Kultur (udpeget af Center for Miljø, Plan og Kulturs ledelse)
- Staben (Udvikling)
- BOFA

Samt ét medlem fra hver af følgende organisationer og virksomheder:

- Bornholms Energi og Forsyning
- Bornholms Miljø og Energiforening
- Bornholmske Borgerforeningers Samvirke
- Bornholms Landbrug & Fødevarer
- Skovdyrkerne
- Friluftsrådet
- Danmarks Naturfredningsforening
- Dansk Ornitologisk Forening
- Bornholms Museum
- Danmarks Sportsfiskerforbund
- Danmarks Jægerforbund
- Foreningen Bornholm
- Destination Bornholm
- Naturstyrelsen Bornholm
- LAG-Bornholm
- Business Center Bornholm
- Bornholms Vandråd (Vandrådet i Bornholms Regionskommune)
- Hedeselskabet
- Vandpleje Bornholm

Natur- Miljø- og Planudvalget kan beslutte at optage andre regionsdækkende foreninger i Grønt Dialogforum, når organisationerne beskæftiger sig med et eller flere emner, der traditionelt hører under natur- og miljøområdet.

Center for Miljø, Plan og Kultur yder sekretariatsbistand til Grønt Dialogforum. Der afholdes mindst tre møder om året.

Referater fra tidligere møder findes på kommunens [hjemmeside](#).

Forslag om revision af forretningsordenen

Forretningsordenen for Grønt Dialogforum skal revideres efter behov og er senest revideret af det forhenværende Natur-, Miljø- og Planudvalg i september 2024. Forretningsordenen skal nu revideres som følge af den nye udvalgsstruktur, hvor bl.a. Miljø- og Erhvervsudvalget har erstattet Natur-, Miljø- og Planudvalget som udvalget med det overordnede ansvar for natur og miljø.

Natur- Miljø- og Planudvalget (nu Miljø- og Erhvervsudvalget) skal ifølge forretningsordenen udover udvalgets forperson udpege to øvrige repræsentanter fra udvalget til at deltage i Grønt Dialogforum.

Administrationen foreslår imidlertid, at sammensætningen af politisk udpegede repræsentanter i Grønt Dialogforum ændres, således at der i stedet for to repræsentanter fra Miljø- og Erhvervsudvalget udover forpersonen vælges én repræsentant for Miljø- og Erhvervsudvalget og én for Kultur- og Lokalsamfundsudvalget. Kultur- og Lokalsamfundsudvalget har ansvar for at udvikle og støtte Bornholms kultur-, fritids- og foreningsliv og har desuden

ansvaret for driften af kommunens skove og grønne områder. De to udvalg har således hver deres fokus, som vil kunne supplere hinanden i Grønt Dialogforum.

Miljø- og Erhvervsudvalget skal beslutte, om udvalget kan vedtage forretningsordenen med de foreslåede ændringer af den politiske repræsentation. Hvis udvalget beslutter ikke at vedtage den ændrede forretningsorden, vil forretningsordenen alene blive konsekvensrettet, således at Natur-, Miljø- og Planudvalget erstattes af Miljø- og Erhvervsudvalget, og der skal vælges to repræsentanter for Miljø- og Erhvervsudvalget udover forpersonen til udvalget.

Vedlagt ses den nuværende forretningsorden med forslag til ændringer.

Udpegning af repræsentanter til Grønt Dialogforum

Såfremt det besluttet at vedtage den reviderede forretningsorden som foreslået ovenfor, skal Miljø- og Erhvervsudvalget udpege én repræsentant udover forpersonen til at deltage i Grønt Dialogforum. Kultur- og Lokalsamfundsudvalget skal også udpege én repræsentant til at deltage i Grønt Dialogforum.

Såfremt det ikke besluttet at vedtage den reviderede forretningsorden som foreslået ovenfor, skal Miljø- og Erhvervsudvalget udpege to repræsentanter til at deltage i Grønt Dialogforum.

Økonomiske konsekvenser

Der anvendes medarbejdertimer til sekretærfunktion samt forberedelse af og deltagelse på møderne. Medarbejderdeltagelse er primært fra Center for Miljø, Plan og Kultur samt herudover Staben (Udvikling), BOFA og ved behov Center for Trafik, Ejendomme og Drift eller andre. Ligeledes anvendes der midler til forplejning etc.

Bilag

Forslag til revideret forretningsorden for Grønt Dialogforum

Punkt 14: Orientering om fredning af Paradisbakkerne

22/22372

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget – indstiller

Økonomiudvalget - indstiller

Kommunalbestyrelsen - beslutter

Formål med sagen

Fredningsnævnet har truffet afgørelse om fredning af Paradisbakkerne.

Der fredes 608ha – primært skov. Fredningen omfatter 37 ejendomme.

Fredningsnævnets afgørelse vedhæftes som bilag. Selve afgørelsen ses på side 86.

Da fredningserstatningen overstiger kr. 500.000 vil sagen blive behandlet i Miljø- og Fødevareklagenævnet. I den forbindelse vil Bornholms Regionskommune have mulighed for at komme med bemærkninger. Bl.a. til fredningens indhold og til erstatningsstørrelse og fordelingen af erstatningen.

Indstilling

Direktionen indstiller at

- a) Fredningsnævnets afgørelse om fredning af Paradisbakkerne tages til efterretning idet de økonomiske konsekvenser vil forelægges på et senere tidspunkt.
- b) Der indsendes bemærkninger til fredningens indhold og erstatningens fordeling mellem Staten og Bornholms Regionskommune i forbindelse med Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af sagen.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

- a) Orientering givet.
- b) Anbefales.

Sagsfremstilling

Fredningssagen og kommunens høringssvar til Fredningsnævnet er d 20. september 2025 blevet behandlet i Kommunalbestyrelsen. Kommunens tidligere høringssvar vedr. budget og indhold vedlægges som bilag og fremgår også af fredningsafgørelsen på side 65.

Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen på 4 uger er udløbet, men da denne afgørelse skal behandles i Miljø- og Fødevareklagenævnet, vil kommunen som part i sagen kunne indsende bemærkninger i forbindelse med, at Miljø- og Fødevareklagenævnet behandler sagen.

Fredningen

Fredningen har til formål at

- bevare og forbedre naturværdierne og biodiversiteten,
- sikre og forbedre de landskabelige og kulturhistoriske værdier i området, herunder indtrykket af højlyng,

- sikre og tydeliggøre de geologiske interesser og værdier, herunder særligt sprækkedale og de særlige terræn- og jordbundsforhold (højtliggende klippe og tyndt jordlag),
- medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus af arter og naturtyper på arealer inden for internationale naturbeskyttelsesområder, herunder Natura 2000,
- skabe grundlag for naturpleje, og
- sikre og forbedre offentlighedens muligheder for at færdes i området ad eksisterende stisystemer.

Afgørelsen

I Fredningen er der bl.a. bestemmelser om, hvordan skoven skal drives fremover. Nogle skovarealer (ca. ¼ af arealet) er udlagt til ekstensiv naturnær skovdrift, med blandskov med hjemmehørende arter og max. 20% nåletræ. På de øvrige skovarealer kan der ske tilplantning med blandskov af hjemmehørende arter med max. 80% nåletræ på ejendomsniveau. I Fredningsforslaget var det max. 40% nåletræ. Disse skovarealer udgør den største del af det fredede område og er primært dyrkede skovarealer med nåletræ.

Der er også bestemmelser om lysåbne naturområder. Det er de områder der i dag er lysåbne, (f.eks. overdrevs- eller hedearealer), men på sigt vil de arealer, der skal være lysåbne blive næsten dobbelt så store. De åbne naturarealer skal fremover bevares og plejes.

Fredningsnævnet har i deres afgørelse lagt vægt på de bemærkninger, som bl.a. Bornholms Regionskommune har indsendt, og har på den baggrund ændringer i forhold til det oprindelige fredningsforslag.

Fredningsnævnet har overordnet taget udgangspunkt i, at fredningen så vidt muligt ikke skal lægge hindringer i vejen for den hidtidige udnyttelse med især skovbrug, ligesom fredningsnævnet har ønsket at tage mest mulige hensyn til beboerne og deres virke i området. Fredningsbestemmelserne tilstræber at afspejle disse hensyn. Nævnet bemærker, at om end den biodiversitet, der opnås ved skovdrift med nåletræer er anderledes og mindre artsrig end ved skovdrift med løvtræer, så har biodiversiteten ved skovdrift med nåletræer også en væsentlig naturværdi for området og er en væsentlig grund til områdets udvikling til dets nuværende fremtræden, hvorfor nævnet finder, at en fredning bør give mulighed for fortsat skovdrift med et væsentligt og større indslag af nåletræer i blandskov end anført i fredningsforslaget. Fredningsnævnet finder det ikke nødvendigt at bestemme, at nåletræedyrkningen skal begrænses til visse nåletræesarter, som eksempelvis rødgran, der er under pres fra klimaforandringer og billeangreb.

Fredningsnævnet tiltræder herefter sagsrejsers forslag om, at arealer med naturnær skovdrift fremadrettet på ejendomsniveau beplantes med max. 20 % nåletræer, hvorimod procentsatsen for nåletræer på øvrige skovarealer fastsættes til max. 80 % på ejendomsniveau.

Fredningsnævnet har ved fredningsbestemmelsernes fastlæggelse endvidere tilstræbt at fastholde offentlighedens hidtidige adgang i området.

Fredningsnævnet har ikke fundet det nødvendigt for offentlighedens adgang og oplevelse af det fredede område, at der etableres nye stiforløb i området.

Bornholms Regionskommune er ansvarlig for naturplejen og skal indenfor 2 år udarbejde en plejeplan.

Bornholms Regionskommune er ligeledes ansvarlig for vedligehold af stierne i området.

Det er desuden kommunen, der er tilsynsmyndighed i forhold til om fredningsbestemmelserne overholdes.

Erstatning og godtgørelse

Da erstatninger og godtgørelse samlet overstiger 500.000 kr., skal Miljø- og Fødevarerklagenævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 42 efterprøve Fredningsnævnets afgørelse i dens helhed, uanset om afgørelsen påklages.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 49, stk. 3, afholder staten normalt tre fjerdedele af tilkendte erstatninger og godtgørelser. Ved fredninger, der har national betydning eller medfører udgifter, der er større end kr. 2 mio., kan Miljø- og

Fødevarerådet bestemte, at staten skal afholde ni tiendedele af erstatningerne.

Fredningsrådet indstiller i deres afgørelse, at det samlede erstatningsbeløb udredes af staten med 9/10 og af Bornholms Regionskommune med 1/10, da fredningen i en national sammenhæng angår enestående landskabelige og geologiske værdier.

Økonomiske konsekvenser

Fredningsrådet har vurderet og indstillet at fredningen er af national interesse bl.a. på grund af Paradisbakkernes særlige geologi. Hvis Miljø- og Fødevarerådet er enig i det, vil det økonomiske bidrag for Bornholms Regionskommune være på 10 % modsat de 25%, som kommunen normalt skal betale ved "almindelige" fredninger.

Tages der udgangspunkt i Fredningsrådets beregning af erstatningsstørrelser vil erstatningen samlet set blive på ca. 6.000.000 kr.

Bornholms Regionskommune vil altså skulle betale ca. 600.000 kr i erstatning, hvis fredningen er af national interesse.

Derimod vil det blive ca. kr. 1.500.000 i fredningserstatning for kommunen, hvis Miljø- og Fødevarerådet ikke er enig i Fredningsrådets vurdering og indstilling.

Finansiering af disse økonomiske konsekvenser vil blive forelagt til politisk stillingtagen på et senere tidspunkt, når der foreligger en afgørelse fra Miljø- og Fødevarerådet. De har en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på Natur-området på ca. 17 mdr. hvorfor afsætning af budget sandsynligvis vil kunne komme til at påvirke 2027 budgetlægning.

Bilag

Fredningsafgørelse Paradisbakkerne 2025.pdf

Kortbilag 2 Paradisbakkerne.pdf

Høringssvar - fredning af Paradisbakkerne.pdf

Kommunalbestyrelsen Punkt_Høringssvar til fredning af Paradisbakkerne.pdf

Punkt 15: Orientering om Naturnationalpark Almindingen

25/22076

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres

Formål med sagen

Naturstyrelsen Bornholm har i december 2025 fået endelig tilladelse fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø til at etablere Naturnationalpark Bornholm. Naturstyrelsen har i den forbindelse ansøgt Bornholms Regionskommune om nødvendige tilladelser og dispensationer efter lovgivningen inden for natur- og planområdet. Dagsordenspunktet har til formål at orientere om naturnationalparken og kommunens myndighedsarbejde i forbindelse hermed.

Indstilling

Direktøren indstiller

- sagen til orientering

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

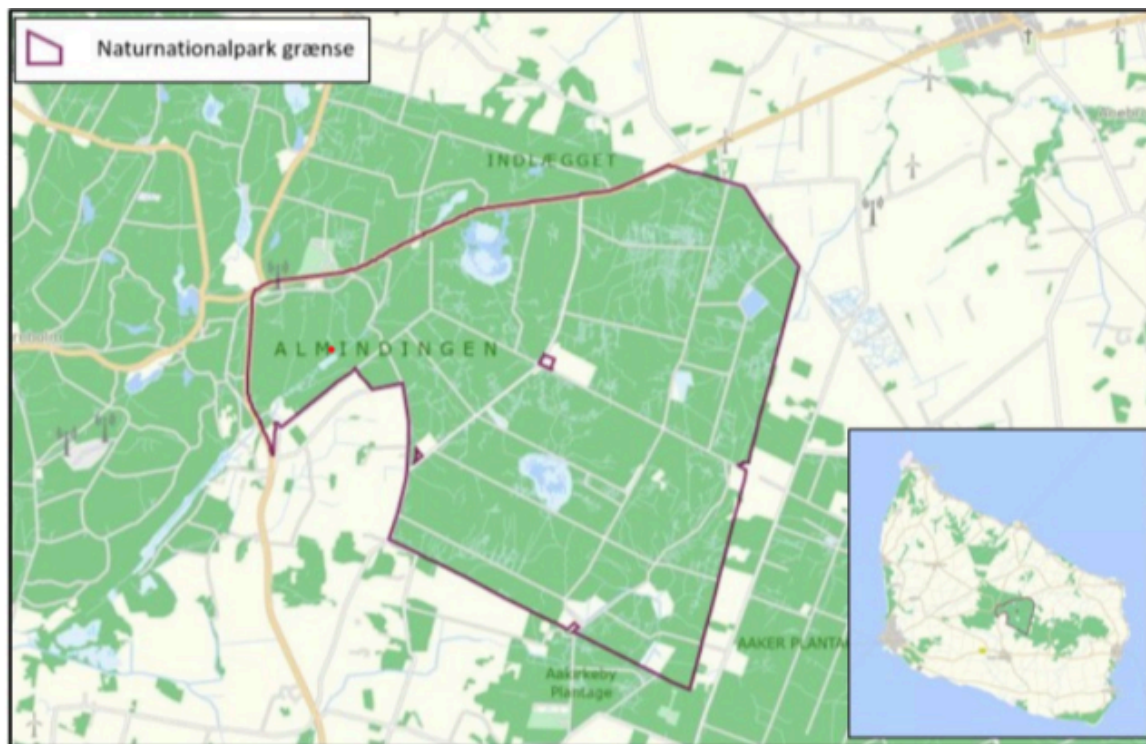
Orientering om Naturnationalpark Almindingen

Naturnationalpark Almindingen er på ca. 1.200 ha og ligger på Naturstyrelsens arealer i den østlige del af Almindingen, se kort på næste side.

Hovedformålet med naturnationalparken er at styrke områdets natur og biodiversitet ved at give mulighed for etablering af større sammenhængende naturområder, hvor naturen i højere grad end i dag kan udvikle sig på egne præmisser, og hvor der kan udsættes store planteædende pattedyr, som bidrager til naturens udvikling i området. Herved tilstræbes så vidt muligt naturlige økosystemer. Naturnationalparken skal samtidig give mere spændende naturoplevelser og dermed mulighed for mere friluftsliv og øget turisme i de pågældende områder.

Naturstyrelsen har arbejdet med planerne om en naturnationalpark i Almindingen siden 2021, hvor regeringen sammen med aftalepartier besluttede, at der skulle etableres en naturnationalpark på Bornholm som én ud af i alt 15 planlagte naturnationalparker i Danmark.

Naturstyrelsen nedsatte i 2021 en lokal projektgruppe for naturnationalparken med deltagelse af en række interessenter, herunder også Bornholms Regionskommune repræsenteret ved kommunens beredskabs- og miljøchef. Den lokale projektgruppe blev i 2024 afløst af en bestyrelse, hvor forperson for Natur-, Miljø- og Planudvalget har repræsenteret Bornholms Regionskommunes kommunalbestyrelse. Bornholms Kommunalbestyrelse skal for den næste fire-årige periode indstille en kvinde og en mand til bestyrelsen og har indstillet Anne Thomas og Brian Kofoed.

Naturstyrelsen søgte i 2024 Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) om etableringstilladelse og miljøscreening af projektet og har siden afventet SGAV's afgørelse. SGAV har den 19. december 2025 meddelt etableringstilladelse og screeningsafgørelse til projektet.

Orientering om myndighedsbehandling i forbindelse med naturnationalparken

Sideløbende med, at Naturstyrelsen har ventet på den egentlige etableringstilladelse, har Naturstyrelsen i sommeren 2025 sendt en række ansøgninger til Bornholms Regionskommune om tilladelser og dispensationer efter lovgivningen inden for natur- og planområdet til nogle af de tiltag, som skal igangsættes for at etablere naturnationalparken.

Noget af det første, Naturstyrelsen har ansøgt om, er etablering af et højt hegn omkring naturnationalparken. Sammensætningen af græsningsdyr med europæisk bison, kronstyr og dådyr kræver et solidt hegn med en totalhøjde på 2,35 m, hvilket ikke er at betragte som en sædvanlig hegning på jordbrugsejendom. Arealet inden for det høje hegn er ca. 1.100 ha og hegnslinjen er ca. 16 km lang. Etablering af det høje hegn kræver tilladelser eller dispensationer i henhold til planloven (landzonetilladelse), vandløbsloven og naturbeskyttelsesloven.

Herudover har Naturstyrelsen ansøgt om tilladelse til andre anlæg i forbindelse med naturnationalparken herunder etablering af udslusningshegn, sti, plankebro, udsigtstårn og udvidelse af p-plads, som også kræver myndighedsbehandling i kommunen.

Bornholms Regionskommune har først kunnet meddele de nødvendige tilladelser efter, at Naturstyrelsen har modtaget etableringstilladelsen og screeningsafgørelsen fra SGAV. Idet disse afgørelser kom i december 2025, har kommunens administration i starten af januar 2026 meddelt en række af de ansøgte tilladelser og dispensationer.

Herudover har Naturstyrelsen meddelt, at der i løbet af 2026 vil tilgå flere ansøgninger om myndighedsbehandling af konkrete projekter i forbindelse med naturnationalparken, herunder projekter, som skal muliggøre en mere naturlig hydrologi i området. Administrationen forventer at behandle disse ansøgninger efterhånden som de kommer ind.

Naturstyrelsen har oplyst, at de forventer at gennemføre etableringen af det høje hegn mv. i løbet af efteråret 2026.

Naturstyrelsens overordnede projektbeskrivelse for Naturnationalpark Almindingen kan ses på Naturstyrelsens hjemmeside [her](#).

Oversigt over ansøgninger til Bornholms Regionskommune i forbindelse med Naturnationalpark Almindingen:

Ansøgte tiltag	Nødvendige myndighedstilladelser fra BRK	Status på sagsbehandling i BRK
Etablering af højt hegn inkl. rørunderføringer og krydsninger af vandløb	Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3	Afgjort 5. januar 2026
	Dispensation fra fortidsmindebeskyttelseslinjen (naturbeskyttelseslovens § 18)	Afgjort 5. januar 2026
	Dispensation fra søbeskyttelseslinjen (naturbeskyttelseslovens § 16)	Afgjort 5. januar 2026
	Landzonetilladelse (planlovens § 35)	Afgjort 8. januar 2026
	Tilladelse i henhold til vandløbsloven	Forventes afgjort februar 2026
Etablering af udslusningsfaciliteter	Landzonetilladelse (planlovens § 35)	Afgjort 8. januar 2026
Etablering af plankebro	Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3	Afgjort 6. januar 2026
	Landzonetilladelse (planlovens § 35)	Afgjort 8. januar 2026
Etablering af udsigtstårn	Landzonetilladelse (planlovens § 35)	Afgjort 8. januar 2026
	Byggetilladelse	Forventes afgjort februar 2026
Udvidelse af parkeringsplads	Landzonetilladelse (planlovens § 35)	Afgjort 8. januar 2026

Økonomiske konsekvenser

Ingen

Punkt 16: Orientering om nybyggeri af almene boliger

24/442

Sagsgang

Kultur- og Lokalsamfundsudvalget orienteres

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres

Formål med sagen

Denne sag er et oplæg til et fælles temamøde for hhv. Kultur- og Lokalsamfundsudvalget og Miljø- og Erhvervsudvalget. Temamødet er planlagt til den 2. februar kl. 15.30.

Den tidligere kommunalbestyrelse besluttede at afsætte midler til opførelsen af flere almene boliger på Bornholm. Dette arbejde har resulteret i to konkrete projekter; ved Paradisvej og på DGI-stadiongrunden. På dette temamøde ønsker administrationen at give en status på arbejdet samt at involvere udvalgene i udarbejdelsen af en masterplan for DGI-stadiongrunden.

Indstilling

Direktionen indstiller

- sagen til orientering.

Beslutning Kultur- og Lokalsamfundsudvalget den 02-02-2026

Orientering givet.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Arbejdet med opførelsen af flere almene boliger på Bornholm tager afsæt i boligpolitikken og boligstrategien. De to tidligere udvalg; Erhvervs-, Bolig og Beskæftigelsesudvalget og Natur-, Miljø- og Planudvalget, arbejdede sammen om projektet, da det førstnævnte udvalg havde boligudvikling og støttet byggeri som ressortområde, mens det sidstnævnte udvalg havde planlægning og miljøvurdering som ressortområde.

På samme måde er det administrationens forventning, at de to nye udvalg; Kultur- og Lokalsamfundsudvalget samt Miljø- og Erhvervsudvalget, vil få et tæt samarbejde omkring det fortsatte arbejde med opførelsen af flere almene boliger, som forventes at resultere i to nye boligafdelinger.

Dette fælles temamøde har til formål at introducere nye kommunalbestyrelsesmedlemmer til arbejdet og give en status for fremdriften i projekterne.

Paradisvej i Rønne

Der er indgået en samarbejdsaftale med DVB Parken om at opføre en afdeling med 29 boliger på hjørnet af Paradisvej og Sagavej i Rønne. Bebyggelsen opføres som hhv. en- og toetagers rækkehuse.

DGI i Rønne

Der er indgået en samarbejdsaftale med DAB Lejerbo Bornholm om at opføre en afdeling med ca. 120 boliger på DGI-området i udkanten af Rønne.

Masterplan for DGI

Da DGI-området er noget større end det, DAB Lejerbo har behov for, besluttede den tidligere kommunalbestyrelse på mødet den 18. december at få udarbejdet en masterplan for hele området. Masterplanen skal disponere arealet i flere storparceller og afklare den fælles infrastruktur for en fremtidig udvikling af det samlede areal til blandt andet boligudvikling. På dette temamøde vil kommunens eksterne rådgivere fortælle om de indledende analyser. Arkitekterne vil desuden indhente udvalgenes holdninger til forskellige spørgsmål for at sætte retningen for det videre arbejde med masterplanen.

Tidligere sag om almene boliger

[Midler til grundkapitallån](#)

Tidligere sager vedrørende Paradisvej

[Reservation af grund i Rønne til nybyggeri af almene boliger \(Sagavej/Paradisvej\).](#)

[Igangsætning af kommuneplantillæg for boliger på Sagavej/Paradisvej](#)

[Valg af bygherre til nye almene boliger på Sagavej/Paradisvej](#)

[Lukket punkt: Økonomi forbundet med almenbolig .projektet på Paradisvej](#)

[Godkendelse af aftale om fleksibel udlejning Paradisvej \(ikke behandlet\)](#)

Tidligere sager vedrørende DGI

[Indkaldelse af idéer og forslag, boliger på DGI Stadion](#)

[Reservation af grundareal til nybyggeri af almene boliger, DGI-grunden](#)

[Valg af bygherre til nye almene boliger på DGI-grunden](#)

[Undersøgelse af miljøforhold på DGI forud for planlægning](#)

[Lukket punkt: Økonomi forbundet med almenbolig .projektet på DGI](#)

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Supplerende sagsfremstilling

Præsentationen er vedhæftet ved udsendelse af referatet.

Bilag

Temamøde feb 2026 Miljø- og Erhvervsudvalget

Punkt 17: Sager til høring

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget beslutter

Formål med sagen

Sager til høring i Ældre-, Handicap eller Ungerådet.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

Ingen.

Punkt 18: Gensidig orientering

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres.

Formål med sagen

Miljø- og Erhvervsudvalget orienteres om følgende:

- Center for Miljø, Plan og Kultur som myndighed v/Louise Lyng Bojesen.
- Udvalget orienteres om administrationens forventning til punkter til kommende møder v/centerchef

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

Center for Miljø, Plan og Kultur som myndighed udsættes.